

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szálás:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. sz. alatti ház emeletében.
Kiadó hivatal:
 Kőzeputca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 6 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
 Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.).
 Nyilattéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
 Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Előfizetési ár:
 egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Kolozsvár, jul. 23. 1867.

Igen szépnek tartom azt, midőn valaki politikai puritánusmúrt teljesleg megtartja, ragaszkodik a független álláshoz, s magát még a saját pártjából alakult kormány ellenében s szükségesebben ellenzéknek fenntartja.

Kiknek vagyonöröklés vagy egyéni szorgalom kellő anyagi alapot biztosított, hogy magukat minden körülmények közt függetleneknek megtarthassák, s kik e mellett eszöket s lelkeket kiképezték arra, hogy a haza ügyeiben józan ítéletet mondassanak, jól teszik, ha függetlenséget megtartják; mert a közönség természetes ösztöne szerint inkább a hitelt az oly embernek, ki a kormányhoz, bármily szabadelvű legyen az, nincsen közvetlenül vagy közvetlenül lánczolja, s sem állami, sem megyei hivatalokban részt nem vesz, s oda kormányváltás esetében sem speculál.

Ezekből fejlík ki azon józan ellenzék, a mely részint a körülményekkel számot vet, részint felfogja azt, hogy a reformok rendszeres fejlődéséhez s meghonosulásához kellő idő kívántatik, s így tör saját céljai felé, de a nélkül, hogy az ellenzék feladatát abban keresné, hogy semmi se tessék neki, a mit a kormány cselekszik, s ha a kormány valamely kérdésben oda lépett, a hol ő állott, ő még egy öllel tovább ugorkék, nehogy vagy egy kérdés legyen, a hol a kormányval egy nézetben álljon meg. Az utóbbi ellenzék nem a független hazafiak ellenzéke, az utóbbiak a kormány megbuktatását tűzték céljukul, hogy aztán majd ők lehessenek a kormányon.

A független hazafi örvend, ha a kormány megközelíti az ő óhaját, örvend, ha minél gyérebben rázkódtatják meg a kormány-változások a hazát, kész bevárni a kormányt ha lassabban is halad az ő nézetei felé, örvend ha hazája gyarapodik, nem esik kétségbe, ha még nem minden megy óhajta szerint, tudja, hogy egy kormány sem meríti ki egyszerre az eszményi jólét tárházát, tudja, hogy az állam végcéljái örök út vezet, mert az eszmék folyvást fejlődnek, s a non plus ultrát a polgári társadalomban elérni nem lehet.

Nincs szebb és fényesebb hivatal a világon, mint az oly függetlenség, melyben a polgár kisebb vagy nagyobb körnek fáklyavivője lehet, s kisebb vagy nagyobb körben már a principio elfogulatlanok ítéltető véleményeket mondhat, s ha nézeteit szakértelem, bölcsesség s megfontolás vezeti, az ilyeké bizonynyal a kisebb vagy nagyobb kör köztszetele.

Miniszterek, dignitariuskok fölött áll Deák Ferencz, mert ő, a ki minden lehetne hazájában, megmaradt egyszerű független polgárnak. Ha eszem nem fogná is fel őt, már csak e fényes függetlenségeért is, mely a hatalom semmi háttérét sem tartja fenn magának, követnének zászlóját.

De e független polgár tudja méltatni a a legfőbb állástól le a becsületes vármegyei esküdtekké, a hatalom és közszolgálat terén tiszta kézzel s egyenes ív akarattal működők érdemeit, s felteszem, hogy ha oly állás volna a hivatali körben, melyet csak ő tölthetne be, maga is feláldozná függetlenségének nagy előnyeit.

Respectálok tehát a függetlenséget, ha az nem indolentia, nem háteri hatalomvágy, hanem a szabad hazafias munkássággal van párosítva; de nem vonom meg méltánylástomat azoktól sem, kik a közhatalomok terén szolgálják a hazát, hasznos szükséges kört töltenek be, s ha lelkiismeretesen működnek, s eszmék és hí meggyőződések vezérlik, nagy érdemök, hogy bátran teszik ki magukat a felelősségnek, s az arra mindig feljogosított közvélemény bírálatának.

Hanem az emberi kedélyben van az, hogy bizunk a független emberben, gáncoskodunk a hivatalviselőben, éppen ezért sokkal boldogabb, a ki független maradhat, mint a kinek közszolgálatra kell magát szánnia.

Hajdan a hivatal ambitio kérdése volt, ma már az lejárt; a ki sajátjából függetlenül élhet, nem irigyelheti a vagyontalan excellenciásoknak, bizonynyal amaz nagyobb úr emezeknél, s már a mi társadalmunkban is

kezdjük érzni annak indokát, a mit pár évtized előtt Angolhonban bámulánk, midőn ott egy gyárnok pártja által miniszteri tárczával kínáltatván meg, nem vállalta el, mert üzletét nem hagyhatta vezérlete nélkül, s a részére ajánlott hely betöltésére volt még alkalmas ember Angliában.

Megyebizottmányaink magatartásának részleteiről s főként arról, mik a coulisszák mögött történtek, nem kapván még részletes értesítéseket, nem tudom, ha gyógyultunk-e már a hivatalkeresés azon betegségéből, a mely 48 előtt valóságos epidemia volt. Annyi bizonyos, hogy a kinek élhető birtoka vagy üzlete van, rosszul számít, ha birtoka felügyeletét elhanyagolja oly hivatalért, a mely nem hajt annyit, a mennyit birtoka pusztulásával s annak nem gyarapításával veszít.

Hogy harczok s heveskedések folytak, azt némileg jellemzi a mai számunk nyilattérben látható felszólítás.

Ezen sorok irányát nem osztjuk, politikai nézetünkkel ellenkezvén, csak lapunk nyilattérben adhatunk annak helyet, és nem csak a mi, de a mint a baloldali köztünk levő notabilitása. Tisza László nagyrédmű barátomnak a „Magyar Polgár“ 35-dik száma főcíkjében közreadott iránynézeteiből is kivehetni, a nálunknál szélsőbb nézetiek sem méltányolhatják azon eszméket, melyeket a nyilattéri cikk kifejez.

1861-ben a nagy felbomláskor nézetem az volt, hogy nem szükség minden kis megyei őröknek politikai szereplőnek lenni, s a megyék éppen úgy, mint atyáink tettek Ferencz császár provisoriuma alatt, meghaghatnák az alsóbb tisztviselőknél, hogy szolgálataukból ne lépjenek le, igyekezzenek védeni a rendet s ős szokásunkat, s várják be, hogy az erőszakos kormány csapja le őket, s így a rossz adminisztrációért minden felelősség még határozottabban a kormányra esék, — ellenben a főbb hivatalok mondjanak le, mint a kiknek hatályos állásuknál fogva lépések zavarba hozhatják az erőszakoskodó kormányt. A megyék ezt nem tették, a jelző volt: lemondani, lemondottunk mindnyájan, sok helyütt még a hajduk és jánitorok is lemondottak. Ez lélekemelő jelenet volt. A kik hivatalban maradtak, vagy az alkotmány ellenségeitől hivatalt vállaltak el, tagadhatlanul a törvény ellen vétkeztek, mert a megye, melytől függöttek, nem bízta meg őket állásukon maradni, az országos közvélemény szintén ellenök volt, az alsó-fehérs hunyad-megyei tisztikar iránybani kivétellel, és ellenök voltak a haza törvényei.

Senki sem tagadhatja tehát, hogy ezek nem voltak alkotmányhoz hí politikai jellemek; és himezés-hámozás nélkül kimondom, hogy részemről szintén nem rokonszenveztem velök, s hibáztattam mindig őket.

Ámde emberi és érző szívvel felruházott honpolgár el nem zárja polgártársaitól a rehabilitációt, kivált midőn oly relativ bünt követtek el, a mit egy rész, habár alkotmánytalan érzésű csoport, nem bűnnek, hanem dinasztikus hűségnek vallott.

A társadalomnak megvannak formalitásai, melyeket gyakorlat, józan okosság és a következtetések rendje szabott meg, s melyek közt mindig érvényes volt a politikai rehabilitáció.

Ennélfogva már régebben kimondottam e lapok hasábjain, hogy a nép választási jogán destillált hazafiak rehabilitációja ellen jogos és méltányos ellenvetés nem történhetik, mert ez alkotmányos felfogásunk hiányára s a jogosult közvélemény iránti tiszteletlenségre mutatna.

Aranyosszéknek van egy bizottmánya, a mely az 1848-ki törvények értelmében a megyegyűlés jogát gyakorolja, s így annak közvéleménye dönt a tisztviselő választásánál is. Ezen bizottmány szavazattöbbséggel ugyanazon tisztviselőket választja meg, a kik a provisorium alatt szolgáltak. Ezen tény arra mutat, hogy azon tisztviselők a haza jobb-jaitól méltán keresztnélzett állásukban egyenlőleg becsületesen viselték magukat, most a közvélemény őket rehabilitálta, ők a jövő választásig alkotmányos és a köztisztviselőt a nép választás jogának nimbusza alatt joggal követelő tisztviselők, a kiket politikai jel-

lemtelenség vádjával ma illetni nem lehet, kikkel együtt szolgálhat bárki, a ki független maradni nem akar, s a kik ellenében csak már elkövetendő visszaélések ellen lesz joga ellenzéküknek a nyilvánosság előtt felszólalni, és a ki ezt helyesen teendő, lapunkban sem szoruland a nyilattérre.

Részemről magam sem szerettem a provisorium zsoldosait, de a kiket a közvélemény igazolt, alkotmányos érzelmem parancsolja levetkezni irányukbani ellenszenve met. Azt hiszem e részben a legszélsőbb nézetű alkotmányos polgár is kezét fog velem.

Az utóbbi napokban alkalmam is volt ezen eszmének még kényesebb fókán is megkísérteni felfogásomat. A kik lapjainkat régebben is olvasák, tudják, hogy az eszménket megnyirbáló praeventiv censura daczára is gyakran folytattunk merész harczot a Nádasdi korszak főkorifaeusai ellen. Azt kevesebben tudják minő zaklatásoknak valánk kitéve, nemcsak mi, de maga a minket fékező sajtó-rendrőség is, mely mennydörgő rendeletekben többször megdorgáltatott czikünk miatt, meghagyatván annak, hogy azt a kormányellenes lázasztó szerkesztőt fékezzék, üldözzék, bepöröljék, bezárják sat. Szerencsére ezek türelmesebbek voltak a türelmetlen kormánynál, s talán eszélyesebbek is; maga az országos főrendör, midőn némely észrevételeire azt mondám: „én védem hazám alkotmányát, melyre, mint volt alkotmányos tisztviselő, többször már esküt tettem, s mely alkotmány végre is győzni fog, önök kezében a hatalom és rablancz, ám cselekedjenek!“ bevallotta, hogy nem örömet nyulnak a végeszközhez, mert belátják, hogy elítéltelem igaztosságot keltene az országban. Eltiportak volna talán örömet, de minden nagybatalmak daczára a csalalkotmányosságnak is volt anyai hatása, hogy tartottak a közvéleménytől. És mi ne respectáljuk-e a közvéleményt, mely a választásban nyilatkozik ma? Ily reminiscenciákkal s megfontolással nézek én azon emberekre, kik közül sokat azon párt kormány, mely mellett küzdöttem, a hatalom fénypolczaira helyez, s nem érzek megbotránkozást az olyak ellen, kiket a választási jog s újabb pártállásuk reabilitált. Így nem nézem kancsalul p. o. Rannicher, Boheczel sat. képviselőtársaim kinevezetetését, miután ők, képviselőkké választatván, egy hatóság közvéleményét hozták magukkal, s e mellett a parlamentben alkotmányos pártállást foglaltak el. Esküjüket fogják ők tenni, mint alkotmányos hivatalnokok, beoszolták az országos pártok közé, s elleneseinkből elvtársainkká válnak; s nem is apostáták, mert nagy európai események előtérbe állíták a magyar királyság megerősítésének szükségét, a mely ma józan gondolkodású száznak s románok egyaránt érdek, sőt nemcsak szabadságának, de nemzeti existenciájának is épp egy életkérdése, mint a magyaroknak. Mindnyájan belátjuk, hogy eddigi utódiainkat egymásnak kölcsönösen fel kell adnunk; Európa nagy válsága hajt minket arra, hogy a szabadság, egyenlőség s testvériség, mit jelszó gyanánt 1848-ban zászlóinkra tűztünk, most már testté válandó ige legyen. Ezért kell kiűzni politikánkából a szenvedélyes reminiscenciákat; ezért kell feledve a mult szomorító képeit s a jövő biztosítására fordítani hazafi gondjainkat, — ezért nem pártolnám, ha azon hangulat, melyet mai nyilattéri cikkünk vesz fel, hatóságainkban s honfaink csak kisebb részének is közvéleményében kinőné magát.

A ki számot vet közel multunkkal s jelenünkkel, a ki csak Klapka levelét is mélyebb figyelemmel átolvasta s megérteni tudta, felfoghatja, hogy Erdély népének nem czélszerű még a királyhagóntúli legszélsőbb pártokat is követni, annál kevésbé még rajtok is túl menni. Ezt annál bensőbb meggyőződéssel mondom, mert az én vérem is küzd gyakran az ész higgadságával, s kevesebbe kerülne nekem is ellenzéki zajt ütni, mint a türelmet és egyetértést hirdetni, de inkább szeretem hazámat mint szenvedélyemet, s a polgárnak meggyőződésére nézve tekintetbe kell venni a kérelhetlen helyzeteket.

Ezeket a véget láttam szükségesnek elmondani mai nyilattéri cikkünk alkalmából,

mert azt hiszem ezáltal is egy politikai eszmét tisztáznak azok, kik állításaimnak higgadottan utángondolnak.

Dózsa D.

Kolozsvár, július 24. 1867.

Kolozsmegye tisztújító bizottmányi gyűlése ma fejezte be működését. A gyűlés második napján (az első napról már a mult számban szólottunk) felolvasatván a megválasztott s már közölt közigazgatási tisztviselők névsora, az új tisztikar feleketetett. Felolvasatott ezután néhány román bizottmányi tagnak a szebeni gyűlést feloszlató királyi leirat elleni beadványa, melyet főispán úr azon megjegyzéssel, hogy az aláírókat, mint a román nemzet képviselőit el nem ismerheti, elfogadott ugyan, de annak további tárgyalását szükségesnek nem tartja, mi általános helyesléssel találkozott.

Egyik román tag panaszt emel s tiltakozik a hivatali helyek betöltése körül eljárás ellen, holott arra, mint az alább következő névsorból is látható, alig ha oka van, s ha a megyei magyar és román intelligenciát tekintjük, nemcsak aránylag, hanem túlnyomólag vannak a hivatalokban képviselve.

A beadvány és e tiltakozás felett élénk vita fejlődött ki, de főispán úrnak sikerült ismert tapasztalásával a már-már ingerült kedélyeket lecsendesíteni.

Megtétetvén a törvényszéki tisztviselőkrei candidatio, a megyék rendezéséről szóló miniszteri rendelet pontjai vétettek tárgyalás alá. Gr. Eszterházy Kálmán nyitotta meg a vitát, feliratot indítványozván, melyben a miniszterium a törvényes állapot helyreállítására kéresek, mit Tisza László is pártolva, egyszersmind a gubernium s főtörvényszék megszüntetését is szorgalmazni kívánja; Lészai Lajos nem látván ez utóbbit a megyei szervezetről szóló felirathoz helyen, egy szerkezetet nyújt be, melynek tárgyalása más napra halasztatott.

Ugyane nap tölteték be, utólagos jóváhagyás reményében, a segéd-szolgabírói állomások. A névsor ez: A bíráli-járásban: Roska Miklós (román); almási-jár.: Mohai Árpád; hunyadi-jár.: Fekete Pál; gyalai-jár.: Péchy Elek; fejedriben: Demeter László (román); a bácsiban: Osizár József; kolozsi-jár.: Pál Albert; palatkaiban: Romonczai Elek; mocsiban: Bozák Simon (román); nyulasiban: Trucza András; örményesiben: Simon Mihály; tekeiben: Varó Lajos.

Harmadnap felolvasatott a törvényszéki tisztviselőkre tett választás eredménye.

Első osztályú ülnökök lettek: Lészai Lajos, Ágh Ferencz, Pintye József (román), Pap Leontin (román), Pap József (román) és Darabont Sándor (román); másodosztályúak: ifj. gr. Bethlen János, Szentiványi Gyula, Máthé Gergely, Szigeti Lajos, Lázár György és Bokros Elek. Aljegyzők: Sulucz János (román), Dorgó Albert. Főügyész: Sebestyén Mihály; alügyészek: Nagy Leopold, Ránta László (román). Árvabírák: a felső-kertületben: Nesztor László (román), Telegi Károly; alsó kertületben: Dósa Sándor, Boeskor Károly. Tisztviselői ülnökök kinevezettek: Halmágyi Sándor (közig. főjegyző) és Szabó József. Közigazgatási tiszt. aljegyzők lettek: Zeyk Dániel, Szabó Gyula, Beregszászi Árpád, gr. Bethlen Béla, Józsa Gyula, Csákány László, Nesztor László, Farkas Imre, Bónis István, Kúrti Béla és Kezeán Isidor.

Megalakítatván eként a tisztikar, még csak a pénztárnok választása volt hátra, mi is megtörténtvén, Kabós Sándor ellenében Sikó Miklós választatott meg.

Felolvasatott az előbbi napon Lészai Lajos által benyújtott felirati szerkezet, melyben kéri a miniszterium a törvényes állapot helyreállítására; a két főbíró kivül egy külön törvényszéki elnök engedélyezésére, s a szolgabíró segédek fizetéseinek folyóvá tételére. Ki van fejezve továbbá a felirathoz azon óhajás, hogy a megye közvetlen a miniszteriummal, s ne a guberniummal érintkezze, visszakívánja a törvényszék bíráit a megye hatósága alá. A felirat minden pontjában elfogadotván, egy másik felirat olvastatik, ugyancsak a miniszteriumhoz, mely a főtörvényszék megszüntetését kéri. Mindkettőt megelőzte pedig egy, a király ő Felségéhez, s egy más, királyné ő Felségéhez intézett felirat.

Határozatba ment a miniszteriumhoz küldött reprezentationnak a többi megyékeli közlése.

Id. gr. Bethlen János indítványa folytán a tisztség megbízott intézkedéseket tenni a honvédek segélyezése végett. Végül alakított egy, a főispán úr elnöklése alatt álló, 52 tagu statisztikai bizottmány, mire főispán úr ő nmlga megbát s szűnni alig tudó éljenekkel fogadott beszéddel zárta be a gyűlést, s a bizottmányi tagok által szállításig

kiesértve, itt újra zajos éljenek értesítették azon bizalomról és tiszteletéről, melylyel a megye minden részeiben bír, s melyet a gyűlés folyama alatt a legmagasabb fokra emelt.

A napot tisztelgések zárták be, s ezzel véget ért, az egyik alispáni állomást kivéve, minden erősebb küzdelem nélkül lefolyt tisztújítás; adja az ég, hogy a megye bizalma folytán alakult tisztikar, munkássága és igazságossága által, éppen oly magasra emelte a hivatali tekintélyt, mint a milyen mélyre eddig süllyedni engedték. K.

A bécsi országgyűlés alsóházának tárgyalása a halálbüntetésről jul. 16-án.

Bármely ország büntető törvénye akkor felel meg a közkeletnek, ha nem egyéb, mint vizsgálja a természeti igazságnak és azon belső jogszabálynak, melyet a teremő minden eszes lénynek a lelkiismeret szava által kinyilatkoztatott s szívébe irt. Kitaulni a nép lelkiismeretének szavát s ezt törvénybe foglalni, ez az államhatalom feladata; míg meg nem valósítja, míg a kormány csak saját maga által felállított utópikus eszméket hajhász, mindig hangzani fog a kiáltás reformok után, s általános lesz a panasz a fél rendszabályok miatt.

Hű képet nyújt erre Ausztria; az 1852-diki büntető törvény — mely Erdélyben még most is érvényben van — éles ellentétben áll felvilágosodott korunk szellemével, nem terjesztje az a kultur-eszmék vagy alkotmányos intézményeknek, sőt a függetlenségi harc reakciója gyanánt bilincse a többi haladásnak. Ettől szabadulni a lajtháninensi s túli nemzeteknek legbübb óhajta. A magyar felelős kormány revisio alá vette már az 1843-iki szabadelvi javaslatot; a német koronatarományok számára is elkészült az új tervezet; be van nyújtva parlamentjüknek s átvizsgálásán dolgoznak; előreláthatólag ez azonban hosszabb időt vesz igénybe, s ezért a kinevezett bizottmány nem akarta a népeket addig is a század szelleme által túlhaladt törvénynek súlya alatt nyűgni engedni, egy novellát adott be a háznak, a melyben a többek között a halálbüntetés eltörlésének kimondását kérte. Ezen indítvány — melynek előadója az egyaránt kitűnő ügyvéd s államférfi Dr. Mühlfeld volt — folyó hó 16-án vétetett tárgyalás alá.

A halálbüntetésről röviden valamit — habár nem újat — szólani s a tárgyalás menetét megismertetni, annál is inkább kötelességünk, mert pár hét múlva ugyanezen kérdés nálunk is szőnyegre kerül.

A hány joga van az embernek, ugyanannyi a büntetés. Élet, test-épség, egészség, szabadság, becsület, ugyanannyi tárgyak a megtámadásra, az ő és közép korban ezen elv uralma alatt „szemet szemért” ugyanannyi tárgyak a megfontolásra. Minden büntetési nem- és fajnak megvan a maga kultur-fejlődési története; vad és vérengző volt eleinte a kor szelleme szerint, enyhült utóbb, míg végre a miveltetés békítő anygala halotti leplett borított létezésére.

Egyike a legrégebb büntetéseknek a halál, mely mindaddig, míg a magán rendszerű börtön nem volt ismerve, legsúlyosabb büntetésnek tartott, nem ugyan annál, ki nem ragaszkodik a rögöz, de a nagy tömegnél igen, mert megfosztja minden jogainak s javainak feltételétől, alapjától. Rég óta rázza a tudomány s emberiség fáradhatlan szavának ereje a büntetés törzsének ezredék óta elterjedt gyökereit, sok helyt keresztülvágta éltető csatornáját; korhadt fa immár az s az enyészett tűzére veti az első valódi szabad képviselőt, mert az igaz moesoktalan szabadság sem máglyát, sem bitót nem tűr. Nagy volt Róma a köztársaság alatt, s a lex Porcia által eltörlé a halálbüntetést.

Angolország nagy nevű kancellára Morus Tamás, s az emberiség áldásának dícsfényétől környezett Beccaria Caesar felláziták Európát a büntetés ellen; szavuk nem hangzott el, századokon át folyt a tudomány harca, s a ki talán Pastoret, Livingstone, Bentham, Lukas, Lamartine, Carmignani, Oskár svéd király, Köstlin, Albini, Berner, Mittermaier, hazánkban Császár Ferencz, Kautz Gyula s Szemere Bertalan neveit s munkáit olvasta vagy hallotta, meggyőződhetik, hogy a nyom nem elhagyott, hogy a tudomány is megzafolta mindazon okokat, melyeket némelyek a halálbüntetés mellett felhozni szoktak. Legszebben feltűnt a nevezett gyűlésben a tudomány s szellemi harca; Ausztriának legnevezeteseb tudósai álltak szemben; kimerítettek minden valaha felhozott érvet; ékes-szólás, logika, költészet versenyzett egymással; halomra döntöttek az ész fegyverével az ilyenek tekintetében igen szegény ellenzékét; vereségüket maguk el kell ismerjék s mégis... a halálbüntetés uralma fennmaradt; győzött a reactio, a liberálisokat leszavazták. Utja van szegve talán évtizedekre náluk e téren a haladásnak; eltemették a magasztos eszmét; de léte csatáján az elnyomott fél vesztesége oly nagyszertű s dicsó volt, mint a Thermopilaek bajnokinak századokra ható hőse.

Ismerjük meg röviden e nevezetes gyűlésnek menetét, s járuljunk egy porszemmel mi is azon közölsmerés által emelt mausoleumhoz, melyet Európa kulturája az itt szerepelt lelkes és tudós férfiak beszédei emlékének alkot.

Mühlfeld, mint előadó, nyitotta meg a szónokok sorát; kifejté a kormány álláspontját, s elmondja, hogy a kormány a halálbüntetés megtartása védői közül, azokhoz csatlakozik, kik így szólak: „Kétségtelen, hogy a civilizációnak kívánalma a halálbüntetésnek eltörlése; de... ennek még nem jött el ideje, a nép nem eléggé érett még arra. Így vagyunk minden akár a szabadságra, akár az emberiségre vonatkozó kérdéssel; elvben mindent elfogadunk, de midőn az elvet testesíteni kellene, gyáván visszavonulunk. Így van ez az alkotmányossággal, így a polgárok vallási egyenjogúsításával; sőt ha ma akarnók a kivallatást eltörleni, ugyan-ezen játékok látnók.”

A halálbüntetés eltörlése ellen első szónokul országos föttörvényszéki tanácsos Linsbeck kelt fel, s azon állítással teszi magát nevétségessé, hogy e büntetés eltörlése nem annyira egyszersmind jogi, mint inkább miveltégi kérdés.

A halálbüntetés eltörlése mellett tör utána lándzsát Tehabuschnig, beszédének élet különösen a kegyelmezésjog gyakorlása ellen intézve, a miben sokan a halálbüntetés alkalmazásának correctívumát vélik találni, s azt mondja erről, hogy „a kegyelmezéseknél előforduló egyes körülmények gyakran olyanok, hogy az ilyen ajánlatok majdnem izlés dolgának tűnnek fel.” Ostromolja továbbá szónok a halálbüntetést az előforduló ugynevezett törvényszéki, vagy is joggyilkosságok szempontjából, s erre a következő példát hozza fel: „Csak egy esetet akarok fölemlíteni, a júliusi királyság korából: Orleans városa részére egy fiatal állam-tyűész nevezetett ki. Nemsokára egy borzasztó rablójogkosság vitetett végbe egy tekintélyes öreg asszonyságon. A fiatal tyűész fényleni akart tehetségeivel; vádbeszéde csillogott s egy savoyard halálra ítéltétven kivégeztetett. Főfedeztetett azonban időre a valódi tettes; a fiatal tyűész megörlött; a savoyard azonban tovább nyugodta halotti álmát.

A megtartás mellett szolt ezután Leonardi. Beszédjének magvát az képezi, hogy „a nép jogi öntudata a halálbüntetés megtartását kívánja.” Sok hadonázást hallottunk már e phrasissal, hogy a nép jogi öntudata kívánja. Valjon honnan tudják ezen urak a nép jogi öntudatát oly pontosan; a népet értik-e ők avagy a pórt; bizonyára csak ez utóbbi tolmácsolja vérboszorúvágyát általuk, mert tekintsen csak szélylyel ugy Ausztriában, mint bárhol a nép kívánságainak, véleményeinek közlönyére, a napi sajtóra; tekintsen a jogi tudományok képviselőire, a szaklapokra, mindenütt, pártkülönbség nélkül, minden lapban ez óhajt hallja nyilvánulni: „törljétek el a halálbüntetést!” Talán a Napoleon-féle suffrage universelle-re akar Leonardi úr e kérdésben hivatkozni, avagy talán a nép véleményének a községek s törvényhatóságok felirata által akarna kifejezést adni; bármelyiket bizton elfogadhatnók, de az elsőnek, mint a mai felfogás szerint alkotmányos monarchiában nem illőnek, talán szónok úr sem kívánna tért adni; a másodikra azonban már is tudunk példát, mert a bécsi községi tanács — habár elkésve — elhatározta, hogy a halálbüntetés feltétlen eltörlése mellett kérelmezzon; meg vagyunk győződve, hogy ezen uton a büntetés bizonyára eltörlőtetnek; ne verjük tehát vak lármával a levegőt s ne igyekezzünk önmeggyőződésünket is al-okokkal ámitani.

Ryger megtartani igyekszik pártja előtt élvezett hajdani népszerűségének romjait; köpenyt keres a szél ellen, következő kifogás alá bujva: „ha a bizottmány a halál minden esetek büntetéséül megszönlveti, ugy föltétlenül mellette szavaz, így azonban ellene.” Valóban rongyos köpeny, hű kifogás, mert a bizottmány a jelen novellával csak a fennálló törvényen akart enyhítést tenni, a rögön eljárást megszüntetni, a netalán ostromállapot, illetőleg haditörvényszék lehető kihirdethetésének törvény általi eltörlését indítványozni nem állott hatalmában mindaddig, míg az új büntető törvény elfogadva nincs; most akarták kimondani a praeceptum, a vezérrelvet a jövőre; de Ryger és társai azon okból, hogy a jövő miért nem jelen, megakadályozták azt s kivitték, hogy a jövő csakugyan még soká ne válhasson jelenre.

Pratobevera a státus önvédelmi jogából meríteni szokott érvet zafolja meg. Constatálja ugyanis, hogy az utolsó hat év alatt összesen 47 kivégeztetés történt, s azon kérdést veti fel, hogy valjon az állam ezen néhány egyén ellenében valóban olyan kényszer állapotban volt-e, hogy csak azoknak halála által védhette meg magát? Mindnyájan meg vagyunk győződve, hogy nem.

Ryger rongyos köpenyének foszlányai között Kuranda is helyet keres magának, mert más szavakkal ugyan, de lényegében ugyanazt mondja: ez számukra az omladozott bástya, mely mögött hasrafekve vivjük ki a csatát. Alig van a bécsi képviselőházban ember, kiben a közvélemény beszéde miatt jobban megbotránkozott volna, mint éppen Kuranda; alig hangzott el szava s az indignatio, már ellene fordul; e közvélemény egyike kifejezése példáján lefordítjuk a „Wanderer”-ben megjelent satyrát, melyben a többek közt ezek foglaltak: „Oh Ignacius Loyola, vagy jobban mondva: Ignacius Kuranda, elfeledted-e, hogy tegnaptartott beszédedet az összes jelen s a késő utókör is olvashatni fogja. Midőn te a negyvenes években Schiller-félekkel foglalkoztál, s fiatalori könnyel-

műségben szindarabot írtál, ... ah, akkor sokkal okosabb valál, mert legalább nem vesztegetéd darabodra a nyomdász festéket; most vén bakó bárd gyanánt állsz itt vértől rozsdázva; te, kit még egy évvel ezelőtt a nép embere gyanánt dícsértek, ma a pór embereként állsz előttünk eltörpülve, ou Ignacius Loyola!”

Landesberger urnak a halálbüntetés melletti beszédét elegendően jellemzi következő mondata: „Valóban megtartja érvényét e mondás: Bár csak a gyilkos urak kezdenék meg a halálbüntetés eltörlését.”

Hye igazságügyminiszter úr is védi e büntetést, mert legelrettetőbbnek tartja.

Beszédére e két utóbbinak legzafolobb Herbstnek, a büntetőjog tünneplét prágai tanárának, előadása, ki a többek közt ezeket is mondá: Azt állítani, hogy a halálbüntetés eltörlhetőségének ideje még nem jött el, annyit tesz, mint mellőzést azon időre halasztani, midőn ama boldog állapot lesz valósulva, melyben nyomor és szükség idegen vendégeké válnak az emberek közt, s nem lesznek többé hatalmas rugói a büntetteknek... Még azon esetben is, ha a közvélemény valóban meg akarná tartani a halálbüntetést, a törvényhozásnak meg kellene előznie az idő szellemét és közvéleményét, mert a kinpad eltörlése is nem az unszoló közvéleménynek érdeme, hanem a tudomány s a tudomány embereié. Valóban mély igazságot mond Herbst, nemzeti törvényhozásunk története szintén szép példával bizonyítja állítását, mert hisz minde-nikünk tudja, hogy már Könyves Kálmán királyunk az uralgó közvéleménnyel szemben kimondá: „A boszorkányokról, melyek nincsenek, többé szó ne legyen.”

Schindler fejté meg az okát, hogy miért kívánják a kormányok a halálbüntetés fenntartását, azért, nyomd, „hogy a közönséges büntetések haláltól mentesítésével utóbb kénytelenek ne legyenek a nép jogok védőit is menekülni hagyni.” Utal ezután Magyarország legújabb történetére, mig nem beszédét e szavakkal végzi: „Uraim! gyűjtsek össze karjaik erejét, s mig hátunk megett a máglyák emelését, a vérszomjas inquisitót e perczen szentté nyilatkoztatják, uraim, emeljék föl karjaikat s az igazság nevében zúzzák szét a bitót!”

Megtörtént a szavazás, s mig a halálbüntetés eltörlése mellett az egész baloldal s a centrumnak néhány tagja állott föl, összesen 56-on, addig a közép, a lengyelek, tyroliaiak és slávok, összesen 79-en, megtartása mellett szavaztak.

Vessünk fátyolt az igazság érc-szobrára, forduljunk el tőle, mert emeli kardját és sújtani készül!

Taufer Emil.

Aranyosszek bizottmányi ülése. *)

Nemes Aranyosszek bizottmányi gyűlése július 15-én. Mainapra volt összehíva székünk állandó bizottmánya. A szorgos nyári idő daczára számoran jelentünk meg az erre elég tágas terem hiánya miatt a felvinczi ev. ref. templomban. Al-királybíró Gaál Lajos indítványára, ősi szokás szerint, egy küldöttség jelöltetett ki, mely szeretve tisztelt fötisztünk ő mlgát a gyűlés megnyitására fölkérje, minek folytán ő mlga megjelene, hangos eljenzések között az elnöki széket elfoglalta, mint egy következő szavakkal:

Hat éve, hogy ezen helyiségebe szerencsés valék ezen nemes szék alkotmányos polgárait az oly soká s fájdalmasan nélkülözött alkotmány élvezetébe bevezethetni, azon erős hittel, őszinte meggyőződéssel, hogy annyi meddő kísérletek után valahára egy oly állapotba léptünk, melyben törvényes uton s alapon haladván, mind hazánk, mind az összes államra nézve oly fontos s nélkülözhetlen alkotmányunk tökéletesen helyre fog állítani, s törvényes uton a kor s polgársodás igényei szerint módosítva állandó s megrendíthetetlen alapokon örök időkre meg fog szilárdulni.

Ezen meggyőződésem, szent hitem, fájdalom, csak rövid ideig tartott. Villám volt ez, mely az utasnak lábainál tátonóg örvényt mutatá — felmerült abból az előbbi absolutismus, de már nem meztelen, hanem alkotmányos köpenybe burkolva — s visszaestünk oda, a honnan 1861-ben hittük, hogy kivergődtünk.

Következő az alkotmányos életnek megszönl-tetése, s e helyett a bureaucraticus rendszernek mind közigazgatási, mind igazságszolgáltatási téren helyreállítása, a szebeni tartományi gyűlés, melyre mi is elküldők követünket, hogy abba részt ne vegyenek, hogy kimaradások által a világ színe előtt ezen gyűlés törvénytelenége ellen felszólaljanak.

Azonban óriás léptekkel fejlettek az események, s már-már tulerőre látszott kapni a Schmerling-Nádasdy hatalom, midőn épp oly genialis, mint hű s rendíthetlen elvt hazafiak hangyszerű szorgalmának, kitartásának sikerült ezen óriásnak vélt báb alapkövét aláásni s a felség bizalma s jóakaratához járultával, akarjuk himni örökre, romba dönteni.

Melynek következménye lett 1865-ben az alkotmányos fötiszték visszahelyezése, a kolozsvári s közös pesti országgyűlés összehívása, melyeken mi is képviselőink által megjelentünk.

*) Erről rövid közlést tettünk, most adjuk részletesen. Szerk.

Mindnyájan tisztelt bizottmány éber figyelemmel kísértük ezen országgyűlés mozzanatait, küzdelmeit s annak eredményét. Ő cs. s apostoli királyi Felsége bizalommal fordult magyar népéhez, a nép ezt átértette s nem ágítva bár alkotmányos institutioin, meg tudott felelni fejedelme lovagias felhívásának, s lön független felelős magyar miniszterium, s lön koronás király!

Magam is szerencsés valék a nemes szék több fiaival egyetemben ezen magasztos, áhitattaljes s vallásos nemzeti ünnepeken jelen lehetni, láttuk szent István koronáját I. Ferencz József fején, hallottuk esküjét Mátyás ős várfalai alatt, s velünk ezerek hallották, hallotta s látta az egész magyar nép; s vallásos áthatottsággal hajoltunk meg őseink nagy állambülesége előtt, mely ezen ünnepeken külsőségeiben és a törvénynek, mint egyedüli biztos alapnak, századokon túlható győzelmet tudott biztosítani; letevé a koronázási ünnepeken zárkövét a törvényes alkotmány boltozatának, mintegy fennen hangoztatván, hogy „egyedül a törvény koronáz”, bámúlja ezt Európa, csodálja a világ s mi parányi utódai nagy őseinknek csak áhitattal hajolhatunk meg óriási művek méltósága előtt, mely annyi viharokon keresztül ma is épen áll fenn, s Isten segedelmével állani fog, mig a világ.

Van tehát t. b. koronás királyunk, törvényes országgyűlésünk, törvényhozásunk két tényezője, van felelős független miniszteriumunk, mint annak alkotmányos kezelője.

Az 1848-diki törvényozikk, jelesen a pozsonyi VII. t.-ezikk 5. §. és erdélyi I. 3. §. törvényhatóságainkra nézve a törvényhozás általi végleges rendezést helyezve kiállításba, addig is, mig ez megtörténhetne, szükségessé láttá a f. kir. miniszterium az országgyűléstől nyert felhatalmaztatása alapján az erdélyi törvényhatóságok fötisztjének miniszteri ellenjegyzéssel kinevezése mellett, tekintettel az előbb idéztem abnormis állapotnak rendezés nélküli megszönltesére, a köztörvényhatóságok hatáskörének visszaállításáról intézkedni, s ezen ötletről koronás királyunk ő Felségének jóváhagyásával kibocsátott szabályrendeletnek keresztülvitelével erdélyi kir. biztos gróf Péchy Manó úr ő nagyméltóságát megbízni. Ezen szabályrendelet 1-ső pontja alapján voltam szerencsés a nemes szék 1861-dik évi bizottmánya meglevő tagjait a mai gyűlésre meghívni, legbensőbb örömet nyilvánítván az iránt, hogy a t. b. ismét alkotmányos téren üdvözölhetem.

Nem marad egyéb hátra, minthogy ezen törvénytörő rendszabályokat a t. b. előtt felolvasassam, hogy azoképest tovább intézkedhessünk, mielőtt azonban azt tenném, bátor vagyok becses figyelmüket arra felhívni, hogy habár ezen kormányi intézkedés nem is állítja régi megyei autonomiánkat egy csapással ugyszólva egész kiterjedésben helyre, teljes mérvű biztosítékot nyújt aziránt, hogy szintugy mint a nagy magyar hazánk többi megyéi, ugy mi is teljes törvényes állapotba fogunk mielőbb a törvényhozás útján visszahelyeztetni, tanusítja ezt a szebeni tartományi gyűlés határozatainak hatályon kívül helyezése az 1865-diki kolozsvári országgyűlés végleges feloszlataása is. Erős hitem, hogy mindnyájan át vagyunk hatva azon érzülettől, miszerint ezen miniszteri intézkedések hazai törvényeink kötelező erejével bírván, miután azok azon felhatalmazáson alapulnak, melyet a tetteért felelős királyi miniszterium az országgyűléstől nyert s ezen intézkedések ő cs. királyi ap. Felsége legkegyelmesebb urunk jóváhagyását is megnyerték, hazafi kötelessége e hon minden alkotmányos érzellett polgárának hódolni ezen törvényes intézkedéseknek s így az országgyűlés majoritásától alakult felelős királyi kormányt nehéz feladata mielőbbi megoldásában, alkotmányunk teljes, tökéletes s biztos alapokon helyreállításában, megszilárdításában, tehetsége szerint elősegíteni.

Éljen a haza! Éljen a koronás király!

Ezen, épp oly hazafii érzélemmel, mint politikai bölcseséggel dúsz megnyitó beszéd után a megyék szervezését tárgyzó f. m. miniszteri rendelet olvastatott fel, mely nagy lelkesedéssel fogadtatott.

Erre a meleg keblt hazafi és egyszersmind sinfalvi plebános megható ékes szólással és vallásos ihlettel esztelte alkotmányos életünknek — bárha nem egész teljességében is — visszaállítását. Mondá a többek között:

„Egy sirt lát még most is nyitva, mely anyyniszor elnyelendő” vala nemzetünk és nemzetiségünk, s felszólítja a bizottmányt, temessék a sírba az egyenlenséget és pártviszályt, s kezeltfogva törekedjünk egy erővel és egy lélekkel f. m. miniszteriumunkat támogatni. Mindenekfelett az egyetértést, társnemzetünk iránt a méltányosságot és törvényességet köte mintegy a bizottmány szívére, mint a melytől feltételezi a haza boldogságát és felvirágzását.

Ezután jogtanár Gyarmathi Sámuel emelked fel a sokaság közül, ki szakavatottsággal és mély tapintattal adja magyarázatát a megyék szervezését tárgyzó miniszteri rendeletnek. Sír csend uralkodott, míg meleg szavakban fejtegette, hogy a 18 évden keresztül a nemzet életébe beszótt és jelenleg is meglepő tényleges állapotot egészen ignorálni nem lehet, hacsak a forradalom terére át-lépni és tabula rását csinálni nem akarunk.

kezése alá adani. Előfizetési ára havonként 50 kr. Jelen év végéig 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénz Pestre, Heckenast Gusztáv urhoz küldendő. Ajánljuk ezen igen korszerű s jutányosan megszerezhető lapot a közönség figyelmébe.

A marosvásárhelyi tisztviselők következőleg utalt ki: Törvényesbírók: Bereczki László, Fülöp Albert, Bothos Kálmán; főjegyző: Filep Antal; aljegyzők: Nagy Károly, Zajzon János; dűlők: Dózsa Károly, Szekeres László, Kis József, Balla József, Sánta Károly, Ludesan Imre, Rosnyai János, Tökés László. A bírói személyzetet a jövő számban részletes közlésünk hozza.

Erdélyi földterhermentesítési kötvények közül kisorsoltak szelvényes kötvények 50 frtos 6978. számú, 100 frtosok 16,817. — 18,314. — 23,122. — 27,691. Végül 1,000 frtosok 5850 — és 9,733. számúak.

Perczel nagy lelkesedéssel fogadtatott a szőnyi pályafutónál. A nép vonta szekerét s öt Komáromig kísért. — Gőrgye megérkezett Pestre.

Obrenovics Mihály szerb fejedelem s kísérete tegnap este Gasteinből Bécsbe érkeztek, az „Európába” szálltak s éjjel a gyorsvonattal Zürichnek s Párisnak tovább utaztak.

Bécsből jul. 19-kéről írják: A császár párisi útja most már végelegesen aug. 8-kára volna téve. Ő Felsége határozott kívánatára az utazást Creneville gr. tábornagynak vezetendő, ki a Tuile-riákban, egyik korábbi küldetése folytán, személyesen ismeretes és kit ott szívesen látnak. Beust b. kétségek nélkül Ő Felsége kíséretében leendő. — A washingtoni kabinet lanyha magatartását, melynek párisi közlemények Miksa halálát nagyrészt tulajdonítják, ide érkezett jelentések is megerősítik.

A „Fővárosi lapokban” olvassuk, hogy a székesfehérvári kereskedő ifjak is alakítottak önművelődési-egyletet, s már is szép előmenetelnek örvendő, 13 magyar lapot járát, s már mintegy 300 kötetből álló hasznos könyvtára van leg-

jobb írónak munkájából, ez igen szép és példás jele a haladásnak. Bizony ideje lenne már, ha a kolozsvári kereskedő ifjak is állítanának egy ily egy-letet, s az önképzés és a fejlettebb kereskedelmi szakok megismerésére használnák fel szabad ide-jüket, mert tanulni nem szégyen, akkor sem, ha már meg is nyertük a „segéd” ür ezimet, sőt, hogy mennyire szükséges lenne, bizonyítják gyakran ma-gok a segéd urak, az időt így felhasználva, bizo-nyosan jobb hírnevet vívhatnak ki, mint a mi-lyennel jelenleg bírnak — kevés kivétellel — s a mellett hasznok is lenne, mert tanulva haladnának; na de hiszszük, hogy ők is átlátják végre, meny-nyire hátra vannak, s az előre haladásra nem fog-ják csak a „vasútat” várni.

Conrad Móricz osztálytanácsos az igazságügyminisztériumban, Köhalomszéken e hó 14-én egyhangulag megválasztott ismét ország. kép-viselőnek. A román választók közül a választásnál senki sem jelent meg.

A nyitrai Deákkör a következőket tudatja: Hazánk alkotmányának visszaállításával az annyira óhajtott nyilvánosság is helyreáll; és hogy a közvélemény országosra kitudathassék, szüksé-ges, miszerint a két országos párt a megyékben is tömörítve képviseltessek: ez okból alakult meg folyó 1867. évi július hó 3-án a „Nyitrai Deákkör”, és viszhangja lett a több oldalról nyilvánult óhaj-nak, mely szerint hazánk nagy fia Deák Ferencz-ről nevezett mostani országos többség elveinek kö-vetői együttesen oda működhesse, hogy a neve-zett országgyűlési többség, illetőleg ennek kifolyása a jelenlegi kormány mindaddig pártoltassék, míg azon párt és kormány léte elveikhez hű marad. Célja e „körnek” egyáltalán a hazai közügyek, és különösen megyénk érdekében előmozdítását sikeresítő eszközöknek megválasztása, és ez irány-ban a kiviteli módoknak megállapítása. Gr. Berényi Ferencz a „Nyitrai Deák-kör” ideigl. elnöke, Thu-róczy Vilmos a „Nyitrai Deák-kör” ideigl. jegyzője.

A „Wiener Ztg” hivatalos részében

közi a münchen-brannau vasút tárgyában Ausztria és Bajorhon közt kötött államszerződést és az erre vonatkozó berekesztő jegyzőkönyv szövegét; to-vábbá törvényt a magyarországyűléssel eszköz-legendő alkudozás czéljából választandó reichsrath-küldöttségről, Ő Felségének f. hó 16-áról kelt szen-tesítésével, s végre törvényt, mely által a bi-ro-dalmi képviselőtől szóló 1861. február 26-ki alap-törvény megváltoztatik; Ő Felsége által e hó 16-án szentesítve.

Felszólítás. A rikanbéli honvéd-egylet érdekében augusztus 18-án S.-Sz.-Györgyön közgyűlés fog tartatni, melyre a honvéd társak megjelenni kértnek. Árkos, jul. 19-kén, 1867. *)

Pap Lajos.

Többek megtalálása folytán a tordai sósfürdő társulat részvényes tagjait felkérem, hogy a társulat ügyei rendezése tekintetéből, folyó év augusztus hava 2-án d. u. 4 órakor a városi tanács-teremben tartandó közgyűlésre megjelenni szíves-kedjenek. Kelt Tordán, július 23-án, 1867.

Szigethi Sándor.

Nyilt izenet Szebenbe V. A. úrnak. Szíves kíváncsát teljesíteni lapunk budgetjének kö-rén kívül esik.

* Kértem a hazai lapok e fölhívás szíves közlésére.

UJ POSTA.

New-York, jul. 20. Uj Orleansban állítólag expedíto készítették elő Juarez ellen s ezen vállalatban több osztrák tiszt is részt fogna venni.

Szt Pétervár, jul. 20. Egy császári parancs rendeli, hogy a sz.-pétervári kormányzó-ságnak január havában felosztatot kormányzósági gyűlése és a tartományi intézmény a fennálló tör-vények szerint ismét helyre állítsassék.

Flórencz, jul. 20. Az egyházi törvény IV. szakaszának tárgyalása elhalasztatott, az V-ik szakasz a bizottsági módosításokkal elfogadtatott.

Athen, jul. 20. Öt hajóból álló, 30 ágyu-

val bíró krétai hajóraj alakítottatott, melynek feladata török hajókat vadászni.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Július 23-án: 5% Metaliques 100 frt 58.50. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 68.20. Kamat 61.10. 1860. Kölcsön 88.90. Bankrészvény 705.—. Hitel-intézeti részvény 200 frt 185.—. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 126.90. Ezüst 124.75. Cs. királyi arany 6.07.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyiltér. *)

Nyilt felszólítás Tanka Samu t. barátunkhoz.

Esmerünk, mint elvbarátunkat, 1848 óta, es-merjük jellemvonásaid, honfűi szereteted, igen, ho-nod alkotmányához hű ragaszkodásod, esmerünk téged olyannak, mint kit a két évtizedes nyomás hazádat többszörösen szeretni taníta, a helyett, hogy a romboló korszak fiait czéltatos kísérletei elesábitottak volna. Most, midőn nyírbált alkotmá-nyunk helyreállítása Aranyosszékre is czélbavéte-tett, s folyó évi július 15-diki közgazgatási tisz-tek megválasztásával életbe is léptetett; dacára annak, hogy egyik követünk G. M. hallgatagságá-val, másik követünk Z. J. a bizottmánygyűlésben tartott beszédjével az 1848 diki eszméket, mivel rögtön eredményre nem vezettek, rajongás vádjá-val halványíták; te mégis mint jobbajknak egyike, főjegyzőnek választatál: de alig telt el dicsőséged egy éje, már másnap 16-kán, midőn a közgazga-tás mellett a tiszta multu politikai jellemek közül, magadat csak egyedül találod az anyagi jobblétért elveiket megtagadott hivatalnokok között, megszé-gyentülve visszaléptél. Osztiuk e lépésed, melybe politikai hiszekegyed nyilvánulását látjuk, míg ma-sok e visszalépésed a rágalom körörmével félre-magyarázva, jövődöd rombolására igyekeznek hatni; kérünk barátilag, tetted erkölcsi hatásának őreghi-tése s önvédelmed érdekében indokold visszalé-pésed.

Fosztó Balázs, s. k. Orbok Ferencz, s. k. Tarsoly Gábor, s. k. Bartha Domokos, s. k. Kom-játszegi Lajos, s. k.

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

(247) Tisztelettel tudatjuk a t. **repeze termelőikkel**, hogy az idén a repcének költit a

telyes pesti piaci áron alól csak 2 frttal

fizetjük. A nagyérdemű közönség könyebbségiért, üzleti irodánkat a bel-monostortczsa 192 számú házunkhoz áttettük.

KISS TESTVÉREK, olaj-gyár tulajdonosai.

(243)

Előleges hirdetés.

A nagyérdemű közönségnek irányomban tanúsított eddigi bizalmaért, hálás kö-szönetem nyilvánítása mellett, főttörkvésem az hogy számos évekig Angolhonban gyűjtött tapasztalataimat és tanulmányaimat, — pedig a hol üzlettemben szükséges cikkek a legnagyobb mértékben és minőségben találtnak — kedves hazámban terjeszsem és hazámait részeltessék az által, hogy oly cikkekkel hoztak meg, melyek eddig még nálunk merőben ismeretlenek voltak, van szerecsüm tehát tu-datni, hogy a beállandó **téli évszakra** már megjötték **Londonból portékáim**, melyek között különösen kiemelem és figyelembe ajánlom **Északamerikai mo-kus és nyest** bőrt, melyekből a legszebb prémekek készülnek, s melyekkel di-csekedhetek, hogy a két magyar hazában **csakis nálam** kaphatók, azért pedig igyekszem azokat a legolcsóbban számítani.

Ajánlom továbbá az urak részére, a már nagy mennyiségben készült és tet-szést nyert **Sebastopolaimat**, melyeket most még többféle külföldi bőrből ké-szítettem, s ki merem mondani, hogy azokat legjobb móddal és legjutányosabban csakis én tudom készíteni, mivel azok készítése titkát magamnak fenntartottam.

PROHÁSZKY JÁNOS,

szöcskemester Kolozsvárt nagy-piacz Nro 7.

(245)

Alólt tisztelettel tudatja a t. termelőikkel, hogy nagy kereskedők és olaj-gyárakkal összeköttetése folytán mindennemű

olaj tartalmú termények vásárlását

mint: **repeze, gomborka, lenmag, kendermag**, úgy kisebb mint a legnagyobb mennyiségben az idén ezennel ismét megkezd.

Tudatja továbbá, hogy az eddigelő legjobbakkal ismert **valódi** (nem utánzott) **amerikai**

Wheeler és Wilson-fele tűzős varrógépekből

bizományi raktárt váltat, tehát ilyenféle gépek nála kaphatók, magyar és német nyomtatott útmutatással, úgy szintén gyakorlati oktatással szolgál

TAUFAER KÁROLY, kolozsvári kereskedő.

(345)

A „VIKTORIA” biztosító társaság Kolozsvárt,

melynek

Elnöke: **Báró JOSIKA LAJOS,**

Alelnöke: **Hintz György,**

Igazgatói: **Dózsa Dániel, Kóváry László, Wagner Frigyes,**

Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly,**

Vezérigazgatói: **Pesten, S.-A. Ujhelyen, Bécsben, Brünn-ben, Prágában,** Ezek alatt pedig az ország és birodalom min-den nevezetesebb helyein fő-és alügynökei vannak

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal.

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle **lakház, gazdasági épület, kastély, templom, to-rony, a harangok, gyárak, műhelyek, azok szerelvényei, bu-torok, áruzikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szálak és szemes gabona, takar-mány, baromállomány sat.**

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy-szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezm-nyek engedtetnek, a károkgazságon és gyorsan fizettettek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

A legolcsóbb fehérruha a világon.

nagy árleszállítása

Modern Lajos első és legnagyobb vászon fehérnemű gyáranak **Bécsben** Tuchlauben 11. sz. a.

Férfiak, hölgyek és gyermekek számára majdnem nevetséges végeledési áron.

Az anyag valódisága, a jó munka és divatos modor felől kétség: nyújtatik, az annyira leszállított árak dacára, melyek kétségkívül mindenkit bámulatra ragadnak, és a legesélyesebb kísérlet után több után-megrendelést fognak eredményezni. Megrendelések bármely irányban minden igénynek megfelelőleg teljesíttetnek. Nem a legjobban álló vagy tetsző ingek azonnal visszaküldetők.

Bar mily nagyságu fehérneműk árjegyzéke.

Szabott árak, még az ismét eladók és kereskedőknel is változatlanok.

Kész férfi-ingek, a legjobb kézimunka.

Férfiönal vászoningek	2 frt 50 helyett csak 1 frt 80.
Finomaj redős mell	4 frt 50 helyett csak 2 frt 80.
Finom irlandi, vagy rumburgi ingek	6 frt — helyett csak 2 frt 80.
„ hollandi vászon-ingek	6 frt 50 helyett csak 3 frt —
„ rumburgi kézzel szőtt ingek	7 frt 50 helyett csak 3 frt 50.
Legfin. rumb. ingek legszebb kézi-munkával	10 frt — helyett csak 4 frt 50.
Legfin. belga battiszt-vászon	12 frt — helyett csak 5 frt 50.

Fehér és színes schirting-ingek.

Uri-ingek fehér schirtingből	3 frt — helyett csak 1 frt 80.
Legfin. francia schirting	4 frt 25 helyett csak 2 frt 80.
Legjobb divatu színes ingek	2 frt 50 helyett csak 1 frt 80.
Diszes színes schirting-ingek	4 frt 50 helyett csak 2 frt 80.
Valódi francia színes battiszt-ingek	6 frt 50 helyett csak 3 frt 50.
Legjobb fehér bál-ingek legfin.	6 frt 50 helyett csak 3 frt 50.

Vásznak, zsebkendők, asztalkendők.

Legfin. irlandi, vagy rumburgi 50 röl	50 frt helyett csak 24 frt.
Igen finom vászon battiszt-zsövet 50 röl	80 frt helyett csak 45 frt.
Jó vászon zsebkendők, fétlucet 1 frt, 1 frt 50, 1 frt 80, egész 2 frt.	
Legfin. zsebkendők vászon battisztból fétlucet	3 frt, 2 frt 50-ig.
Diszes uri-gallérok, fétlucet	1 frt 50, 1 frt 80, 2 frt.

Videki megrendelések postai utánvét útján. Ingek megrendelésénél a nyakbőség beküldése kértik.

ADRESSE: An das Central-Depot der ersten Leinwäsche-Niederlage des Louis Modern, Wien, Stadt, Tuchlauben 11.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható:

I. Ferencz József magyar és Erzsébet királyné magyar királyné

Ő Felségeiknek

mellképei koronázási öltönyben.

Fénykép után, készült **Piloty és Loehle** műintézetében Münchenben.

Nagy félív alakban, ára **egyenként 2 frt. együtt 3 frt 50 kr.**

Kis, látogatójegy alakban darabja 30 kr.

M. HORVÁTH.

Fünfundzwanzig Jahre aus der Ge-schichte Ungarns,

von 1823 — 1848.

Aus dem Ungarischen übersetzt von JOSEPH NOVELLI.

2 kötet. Ára 10 frt.

A magyar kiadás egészen elfogyott.

A hány kérdés, annyi felelet,

vagyis

népszerű természettan.

Irta M. D. Lévi Alvarez, francia eredetiből a 25-dik kiadás szerint fordította Deák Farkas. Ára füzve 60 kr.

Deák-tolla

kétféle u. m. hegyes és tompa-orru, 1 skatulya 12 ducet 1 frt 40 kr. mint Pesten.

(235) Tisztelettel jelentem a t. cz. kö-zönségnek, hogy a nagy-kaszármával áteltenben 404. sz. házál levő árú-helyemen a legjobb és valóságos

székely túró

kapható jutányos áron.

Sárközi Károly.

(215) Egy legjobb állapotban levő, szép hangzású

Salon

eladó

akár használat végett **bérbe kiadó.**

Bővebb értesítést vehetni STEIN J. könyvkereskedésében.

(246) (2—3)

REPCZÉT

a legmagasabb árban

készpénzért bevásárol

FOLY és HUTFLESZ,

bizom.-szállítm.-pénzbehajtó- és váltó-üzlet

Kolozsvárt

br. Bánffy-ház a nagypiaczon.